

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

<i>Normurodova S.B., Shodmonov R.G'. Til va marketing</i>	166
<i>Odilova D.O., Shodmonov R.G'. East asia counturies languages and cultures .</i>	171
<i>Nabiyeva N.A., Shodmonov R.G'. Til o'qitish usullari; o'rganilayotgan tillarni o'qitish uchun qo'llaniladigan usullar, til o'rganishning foydali tomonlari.....</i>	176
<i>Narzullayeva A.Sh., Shodmonov R.G'. Onlayn til o'rganish platformalari</i>	180
<i>Junaydullaxonova M.A., Shodmonov R.G'. Kitobxonlik va uning mohiyatini anglash</i>	184
<i>Yaxshiboyeva M.B., Shodmonov R.G'. Dunyo tillarining soni va turkiy til</i>	189

II SHUBA

<i>Абдалов А.Б. Роль развития рынка ценных бумаг в дальнейшем повышении инвестиционной привлекательности страны</i>	193
<i>Saidova I.X. Investitsion muhit va uni belgilovchi omillar (kambag'allik darajasi va o'zbekiston sharoitida unga ta'sir qiluvchi omillar.)</i>	199
<i>Sunnatullayeva M.G'. Aholi salomatligini ta'minlash bo'yicha islohotlar - xalq kelajagi uchun poydevor masalalari.....</i>	205
<i>Kenjayev N. Temuriyzoda shohruh mirzo hukumronligi davrida temuriylar saltanatida aholi salomatligini ta'minlash bo'yicha tabobat maktablarining faoliyati.....</i>	208
<i>Атаджанова А.У. Определить концентрированной системы в составе чёрный смородины выращиваемой в хорезмской области.....</i>	211
<i>Mohinur Sh.Sh., Shodmonov R.G'. Alohida ehtiyojga ega bo'lgan bolalarga inklyuziv ta'limning o'rni.....</i>	213
<i>Sobirjonova D., Shodmonov R.G'. Koxlear implant bolalar bilan olib boriladigan korreksion ishlar.....</i>	218
<i>Sayfullayeva F., Shodmonov R.G'. Bolalardagi senzitiv davr va nutq rivojlanishi</i>	222
<i>Xamidullayeva M.J., Shodmonov R.G'. Maxsus pedagogika va uning bo'limlari</i>	226
<i>Alieva F., Shodmonov R.G'. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalar</i>	230
<i>Qurbonova K.A., Shodmonov R.G'. Bolalarda musiqani rivojlantirish.....</i>	234
<i>Komilova R.D., Shodmonov R.G'. Harakat tayanch a'zolarida buzilish bo'lgan bolalar</i>	237
<i>Turlibekova O., Shodmonov R.G'. Aqli zaif tushunchasi</i>	242
<i>Abdugafurova A., Shodmonov R.G'. Ruhiy rivojlanishi sustlashgan bolalar....</i>	247
<i>Zayniddinova M.Sh., Shodmonov R.G'. Daun sindromli bolalar</i>	251

“O‘ZBEKISTON-2030” STRATEGIYASIDA DAVLAT BOSHQARUVI VA SUD-HUQUQ TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR

Ismatov Shohrubbek Murod o‘g‘li¹

¹*BuxDPI ijtimoiy fanlar kafedrası o‘qituvchisi*

O‘rinov O‘tkirbek Nodir o‘g‘li²

²*BuxDPI 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya. Bugungi kunda fuqarolarning huquqlari va erkinliklari kafolatlarini kuchaytirish, ularning shaxsiy, siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy huquq va erkinlarini qonun bilan har tomonlama mustahkamlash, odil sudlov tizimini yaratish zamonaviy demokratik davlatlarning bosh vazifa hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasida ham davlat boshqaruvi va sud-huquq tizimida salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda

Kalit so‘zlar: davlat boshqaruvi, sud-huquq tizimi, partiya, konstitutsiya

So‘nggi yillarda mamlakatimizda barcha sohalarda, shu jumladan davlat boshqaruvi va sud-huquq tizimida ham keng qamrovli ishlar amalga oshirilmoqda. Bu islohotlarning barchasi O‘zbekiston Respublikasida xalqchil demokratik davlat qurish borasida amalga oshirilmoqda. Xususan, 2023-yil 11-sentabrda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston-2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-son farmoni qabul qilindi. Ushbu farmondan ko‘zlangan asosiy maqsad mamlakatimizni ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy jihatdan yangi pog‘onaga olib chiqish hisoblanadi. Strategiya 5 ta ustuvor yo‘nalish va 100 ta maqsaddan iborat. Jumladan, 4-yo‘nalish – Qonun ustuvorligini ta‘minlash, xalq xizmatidagi davlat boshqaruvini tashkil etish deb nomlanib, o‘z ichiga 74-89-maqsadlarni qamrab oladi.

Xususan, 79-maqsad – Yangi O‘zbekistonni barpo etishda Oliy Majlis palatalari va siyosiy partiyalar rolini yanada oshirish deb nomlanadi. Yurtimizda Harakatlar strategiyasi asosida jamiyatimizda ko‘ppartiyaviylik, siyosiy plyuralizm, fikrlar rang-barangligi, ochiqlik va oshkoralik tamoyillarini kuchaytirishga alohida e‘tibor berilmoqda. Har qanday siyosiy partiya zamon bilan hamnafas bo‘lib, uning talablariga javob bergan taqdirdagina siyosiy kuch sifatida yashay oladi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2019-yil 22-avgustda yurtimizda faoliyat yuritayotgan siyosiy partiyalar rahbarlari bilan uchrashuvda quyidagicha fikr bildiradi: “Qaysi partiya mansubligidan qat‘i nazar, barcha yurtdoshlarimizni birlashtiradigan yagona va mushtarak maqsad-bu jonajon O‘zbekistonimiz, uning buyuk kelajagidir. Ayni shu maqsad hammamizni ona yurtimizga sadoqat bilan xizmat qilishga da‘vat etadi”.

Partiyalar jamiyat hayotidagi o‘rni va rolini oshirish, saylovlarda ko‘ppartiyaviylik va oshkoralik ruhini doimo saqlab qolish, jahon saylov standartlariga mos holda saylovlar o‘t-kazish va unga tayyorgarlik ko‘rish borasida salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda. Ushbu vazifalar “O‘zbekiston-2030” strategiyasida ham asosiy maqsadlardan biri sifatida kiritilgan. Jumladan,

strategiyada saylovchilar bilan elektron muloqot qilish, deputat so'rovini elektron tarzda yuborish va nazorat qilish imkoniyatini ta'minlash, demokratik islohotlarni chuqurlashtirish va mamlakatni modernizatsiya qilishda siyosiy partiyalarning rolini yanada kuchaytirish maqsadida vakillik organlariga saylovning aralash (majoritar-proporsional) tizimini joriy qilish belgilangan.

Strategiyaning 83-maqsadi – Erkin fuqarolik jamiyatini va ommaviy axborot vositalari faoliyatini yanada rivojlantirish deb nomlanadi. Yurtimizda bugungi kungacha “to'rtinchi hokimiyat” sifatida e'tirof etilayotgan OAV faoliyatini samarali tashkil etish, ularning ish faoliyatiga to'sqinlikni bartaraf etish maqsadida amaliy ishlar olib borilmoqda. So'nggi yillarda OAV ochiqlik va shaffoflik prinsiplariga amal qilgan holda, xalq bilan muloqot, jamoatchilik bilan aloqalar uchun muhim ijtimoiy institutga aylanmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 2017-yil 27-iyun – Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni munosabati bilan soha xodimlariga yo'llagan tabrigida aytib o'tganidek, “Xalq bilan muloqot, odamlarning orzu-intilishlari, dard-u tashvishlari bilan yashash davlat siyosati darajasiga ko'tarilayotgan bugungi kunda har bir ommaviy axborot vositasi chinakam muloqot maydonchasiga, erkin fikr minbariga aylangan taqdir-dagina biz o'z oldimizga qo'ygan maqsadlarga erisha olamiz”.

Shubhasiz, OAV davlatning asosiy tayanchi bo'lishi bilan bir qatorda, xalq bilan erkin muloqot qila olishi lozim. Soha vakillarining huquqlari davlat tomonidan himoya qilinib kelinayotganligi, so'nggi yillarda OAV to'g'risida ko'plab qaror va farmoyishlar e'lon qilinayotganligi ham fikrimiz isbotidir. Yangi tahrirdagi Ommaviy axborot vositalari to'g'risidagi qonunning 5-moddasi “Ommaviy axborot vositalari erkinligi” deb nomlanib, ushbu moddaga ko'ra, “O'zbekiston Respublikasida ommaviy axborot vositalari erkindir. Har kim, agar qonunda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, ommaviy axborot vositalarida chiqish, o'z fikri va e'tiqodini oshkora bayon etish huquqiga egadir. Davlat ommaviy axborot vositalarining faoliyati va axborotdan foydalanish erkinligini, mulk huquqini, davlat organlarining g'ayriqonuniy harakatlaridan himoya qilinishini kafolatlaydi” deb belgilab qo'yilgan.

Strategiyaning 84-maqsadi – Konstitutsiya va qonunlarning ustuvorligini ta'minlash, inson huquq va erkinliklarining ishonchli himoya qilinishini ta'minlashni sud-huquq islohotlarining bosh mezoniga aylantirish deb nomlanadi. Konstitutsiya va qonun ustuvorligi – huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyatining muhim mezonidir. Yurtimiz mustaqilligining dastlabki yillaridayoq o'z Konstitutsiya va qonunlarini qabul qilib, ularga tayanib ish yuritmoqda. Huquqiy davlatning muhim va ajralmas belgisi – bu qonun ustuvorligi hisoblanadi. Shu sababli, O'zbekiston Respublikasini rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan dasturlarning barchasida qonun ustuvorligi tushunchasiga alohida e'tibor beriladi. Jumladan, 2019-yil 13-dekabrda “Konstitutsiya va qonun ustuvorligini ta'minlash, bu borada jamoatchilik nazoratini kuchaytirish hamda jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi PQ-4551-sonli O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Qarori, 2017-yil 7-fevraldagi “2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar Strategiyasi”ning 2-yo'nalishi – qonun ustuvorligini

ta'minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilish deb nomlanishi ham yurtimizda Konstitutsiya va qonun ustuvorligining yana bir bor isboti desak, yanglishmagan bo'lamiz.

Mamlakatimizda sud-huquq tizimini isloh qilish, odil sudlov tizimini yaratish, sudlarning ochiqlik, shaffoflik va adolat prinsiplariga amal qilishi va sudlarning mustaqilligini ta'minlash borasida so'nggi yillarda bir qator o'zgarish-lar amalga oshirilmoqda. Jumladan, yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 136-moddasida "Sudyalar mustaqildir, faqat Konstitutsiya va qonunga bo'ysunadilar. Sudyalarning odil sudlovni amalga oshirishga doir faoliyatiga har qanday tarzda aralashishga yo'l qo'yilmaydi va bunday aralashish qonunga muvofiq javobgarlikka sabab bo'ladi. Sudyalar muayyan ishlar bo'yicha hisobdor bo'lmaydi", deb belgilandi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son farmoni bilan tasqiqlangan "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"da "Mamlakatimizda adolat va qonun ustuvorligi tamoyillarini taraqqiyotning eng asosiy va zarur shartiga aylantirish" 2-ustuvor yo'nalish sifatida kiritilgan bo'lim, mazkur yo'nalishning eng asosiy maqsadida yurtimizda qonun ustuvorligi, odil sudlov tizimini yaratishdan iborat.

"O'zbekiston-2030" strategiyasida ham odil sudlov tizimini yaratish borasida bir qator maqsadlar belgilangan. Jumladan, ozodlikdan mahrum qilish jazosini tayinlash amaliyotini 30 foizdan 20 foizga tushirish, sudlar hamda tergov organlari faoliyatida ayrim protsessual harakatlarni masofadan turib amalga oshirish imkoniyatlarini kamida 2 barobarga oshirish, ma'muriy sudlarga bevosita murojaat qilishga to'sqinlik qilayotgan omillarni to'liq bartaraf etish kabi vazifalar belgilangan.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek, "Adolat va qonun ustuvorligi – xalqchil davlat qurish, inson qadr-qimmatini ta'minlashning eng asosiy va zarur shartidir". Bugungi globallashuv davrida xalqchil demokratik davlat, erkin fuqarolik jamiyati va odil sudlov tizimini isloh etish borasida tizimli va amaliy ishlar amalga oshirish lozim va bu borada yurtimiz aniq maqsadlar sari dadil qadam qo'yimoqda. Albatta, bu samarali va keng ko'lamli ishlar yaqin kelajakda o'z samarasini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. –T:Yuridik adabiyotlar nashriyoti. 2023-yil

2. Yangi tahrirdagi "Ommaviy axborot vositalari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuni. 2007-yil 15-yanvar.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son farmoni

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son farmoni

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli farmoni